

Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar
Doktori Iskola

Pintér Beatrix

A pénzmosás elleni küzdelem az új magyar büntetőjogban

A doktori értekezés tézisei

Témavezető:
Gál István László
habilitált egyetemi docens

Pécs
2012

1. A kutatási téma előzményeinek rövid összefoglalása

A pénzmosás az egyik legnagyobb hasznot generáló és leginkább nagyszabásúnak mondható „üzlet” nőtte ki magát, amely már az egész világ gazdasági folyamataira hatással van. Az IMF legutolsó statisztikái szerint a pénzmosás aránya a világ országainak egyesített GDP-jét figyelembe véve 2-5 % között mozog.

A pénzmosás és a pénzmosás elleni küzdelem napjainkban egyre többször jelenik meg a médiában, a pénzpiacok globalizációjával a szervezett bűnözői körök is igyekeznek minél hatékonyabban kihasználni a csúcstechnológiai eszközöket és a pénzügyi szférában is helyet követelnek, amelynek útján megpróbálják az illegális jövedelmet tisztára mosni.

Nagyon nehéz megbecsülni, hogy a pénzmosás valójában mekkora összegeket érint. Ennek a bűncselekménynek sajátos jellemzője, hogy a folyamat során nemcsak maga a pénzmosó, hanem a köztes szereplők is részesülnek az alapbűncselekményekből származó jövedelemből, tehát a büntetőjog értelmében a pénzmosásnak nincsen klasszikus sértettje. Sok esetben – például a pénzmosási technikáknál ismertetett adótúlfizetésnél – az államkasszába is folyik bevétel, bár az államigazgatási gépezetnek nincs tudomása annak illegális eredetéről.

A fejtegetések alapján azonban nem szabad jelentéktelennek, vagy kevésbé veszélyesnek minősíteni a pénzmosás bűncselekményt, hiszen mögötte súlyos bűncselekmények állnak, legyenek akár a klasszikus szervezett bűnözés egyes formái, de legyenek akár gazdasági, vagyon elleni bűncselekmények, súlyos milliárdokat hordoznak magukban, átgázolva akár emberéleteken is.

Napjainkban a bűnözésből származó összeg nagysága teljes pontossággal nem mérhető, így a pénzmosásé sem. Sajnos a nyomozó hatóság a világban sehol nem képes arra, hogy valódi adattal szolgáljon, így csak megközelítő értékek születnek.

Mind nemzetközi nyomásra, mind a hazai bűnözés szervezettebbé válása és kiterjedése nyomán hazánkban is indokolttá vált a pénzmosás elleni fellépés jogi és szervezeti hátterének megteremtése, valamint a nemzetközi téren történő egyre szélesebb körű együttműködés. A mosott pénz mennyisége napjainkban olyan nagyságot ért el, amely befolyásolhatja egyes országok nemzetgazdaságát.

Önmagában a tevékenység – miszerint valaki megpróbálja a törvénytelen úton szerzett jövedelmének eredetét eltitkolni, a pénzt legális színben feltüntetni – meglehetősen régi. Az emberi történelem évszázadai, évezredei alatt sokan gyakorolták a pénzmosásként definiált tevékenységet, ami mára iparági méretűvé terebélyesedett.

2. Akár gazdasági, akár társadalmi szempontból vizsgáljuk a pénzmosás cselekményét, mindenképp káros hatásúnak tekinthető. Ha a pénzmosásból származó jövedelmek mértékére gondolunk (világ GDP-jének közel 2-5 százaléka, amely kb. 600-1500 milliárd USD-t tesz ki), az látszik, hogy a bűnözés kifizetődő, ami az elkövetőket soha nem fogja a tevékenységtől eltántorítani. Gazdaságilag ugyanakkor rendkívül káros. Nem csak azért, mert a gazdaságba visszaforgatott pénzeknek csak igen kis százaléka után fizetnek a pénzmosók adót, de a fedővállalkozások tisztességes üzleteket is kiszoríthatnak a piacról azért, hogy a vállalkozást csak álcaként használva nyomott áron tudják termékeiket, szolgáltatásaikat értékesíteni.

2001. szeptember 11-ét követően a pénzmosás cselekménye központi kérdéssé vált. Ettől a dátumtól a pénzmosást a terrorizmus finanszírozásával együtt kezdik említeni, körvonalazódnak a probléma mélyebb értelme. A két jelenség összekapcsolódott, melyet alátámaszt az a tény is, hogy George Bush haladéktalanul írta alá a gyanúsított személyek és szervezetek egyesült államokbeli pénzeszközeinek befagyasztásáról szóló végrehajtási utasítást (MASCIANDARO, 2004.).

3. Magyarországon először 1994-ben iktatták be a Büntető Törvénykönyvbe a pénzmosás tényállását, amelyet többször módosítottak, majd hatályos szövegét a 2001. évi CXXI. törvényben fogalmazták meg. A kezdeti fantomtényállásból élő szabály lett, amely működését a sajtóban megjelent eseteknek is köszönheti. A hazai szakirodalom első mérföldkövét Gál István László monografikus munkája jelentette. A szerző első

munkáját követően a téma elismert kutatójaként a változásokat nyomon követve az összefüggések feltárásában áldozatos munkát végez.

4. A kutatás célkitűzése a pénzmosás büntetőjogi és gazdasági jelenség komplex, közgazdasági és jogi aspektusból való vizsgálata, az eddigi eredmények összefoglalása, továbbá a hazai szabályozás elemzése, a jövőbeli lehetőségek körvonalazása.

2. Az értekezés elkészítésében alkalmazott módszerek

1. Az értekezésben foglalt problémakör két tudomány területének metszéspontjában helyezkedik el, amely meghatározta az alkalmazandó módszereket is. A vizsgálat tárgyát képező téma bemutatása és elemzése során a büntetőjogi szempontok mellett közgazdasági kérdéseket is vizsgálni kell

2. A közgazdasági problematika vizsgálatához hazai és idegen nyelvű szakirodalomból felhasználtam azokat az a munkákat, amelyek makroökonómiai tárgyúak. A vonatkozó büntetőjogi szakirodalom tekintetében a fellelhető magyar nyelvű tanulmányokat használtam fel. A tanulmányok közül kiemelném Gál István László úttörőnek számító 2004-es monográfiáját, mely a téma tekintetében a mai napig kiemelkedő fontossággal és jelentőséggel bír. A doktori értekezések közül Szendrei Ferenc A Pénzmosás című tanulmányát említeném, amely a téma szempontjából a hazai szakirodalomban Gál István László munkái mellett a legutóbb keletkezett hosszabb lélegzetvételű értekezés. A nemesfémmel kapcsolatos kérdések vizsgálata során sokat segített a NEHITI által nyújtott szakmai támogatás.

3. A téma dinamikus fejlődése indokolja az internetes forrásmunkák végzését, tehát ennek mellőzésétől sem lehet eltekinteni. A kutatás során figyelembe vettem, hogy csak és kizárólag ellenőrzött, megbízható oldalakon található dokumentumokat használjam fel, ezért főleg a pénzmosás megelőzésével és megakadályozásával foglalkozó szervezetek hivatalos honlapjain található dokumentumokat használtam fel.

3. Az új tudományos eredmények összefoglalása

3. 1. A pénzmosás fogalma és gazdasági hatásmechanizmusa

1. A pénzmosással leginkább érintett tevékenységek a drogkereskedelem és a terrorizmus. A drogkereskedelem esetében egyértelmű az összefüggés: az értékesített kábítószerből befolyt készpénzt csak így tudják a bűnözők használni. A terrorizmus esetében némileg árnyaltabb: a támogatók anonimitásuk megőrzése érdekében nem szoktak egyszerűen csekket kiállítani, sem átutalni, de a terrortámadásokhoz használt fegyverek és emberek sem lehet bankkártyával kifizetni. Itt is pénzmosásra van tehát szükség.

2. Közismert és évek óta Magyarországon is tapasztalható, hogy terjed a szervezett bűnelkövetés. Az európai profitorientált bűnözés megerősödéséhez jó alapot szolgáltat a határok lebontása, az ellenőrzési formák visszaszorulása, valamint a fejlett közlekedési, szállítási és kommunikációs infrastruktúra. A közép-kelet európai országok fejletlenségi hozadéka, valamint az eleinte kezdetleges, és viszonylag későn létrehozott kétszintű bankrendszer elsőrangú lehetőséget biztosít a szervezett bűnözői körök tevékenységének és ezzel együtt a pénzmosásnak. A pénzmosás fenyegetettsége megbomlasztja a verseny piac szabályozottságát és egységét, veszélyeztetve annak legális pénzügyi forrását, mivel az alvilág beszivároztatja a piszkos pénzeket a gazdasági folyamatokba, így meg nem érdemelt előnyhöz jutnak, és egyes, a piacot irányító egyensúlyok felborulnak.

3. A mai világban a bűnelkövetői köröket szinte kivétel nélkül egy dolog mozgatja, hogy minél nagyobb profitra tegyen szert. A bűnözőt a nyereségvágy hajtja, a végeredmény pedig az lesz, hogy törvénytelenül szerzett pénzt bevezetik az ország legitim pénzügyi rendszerébe. A pénzt azért kell tisztára mosni, hogy elrejtsek a hozzá társuló bűncselekményt, beleértve azt is, amivel szerezték (pl.: kábítószer kereskedelem vagy illegális adóelkerülés). A tapasztalatok azt mutatják, hogy a hagyományos

bűncselekmények generálják a pénzmosást, tehát rossz hír, hogy az átalakulóban lévő országokban az utóbbi néhány évben megduplázódott, sőt megtriplázódott az elkövetett bűncselekmények száma. A pénzmosás így ma az egyik leggyorsabban terjedő bűncselekménytípus.

4. Annak ellenére, hogy a pénzmosás elleni küzdelem terén szinte egymást érik a nemzetközi szerződések az ENSZ égisze alatt, szinte évente születnek a kötelező jogi normák (EU irányelvei, döntései), és rendszeresen az ún. „soft law” körébe tartozó ajánlások (FATF, Bázeli nyilatkozat stb.), mind a mai napig nem született meg a jelenség általános definíciója, illetve ahány szerződéshez csatlakozó ország, ahány tagállam, annyi variációját fedezhetjük fel a nemzeti szabályoknak, a pénzmosás elleni küzdelemmel foglalkozó pénzügyi hírszerző egységeknek (Financial Intelligence Unit).

5. Nem került megfogalmazásra a pénzmosás konkrét, általános érvényű definíciója, hiszen a nemzeti, nemzetközi normák más és más elkövetési magatartásokat fogalmaznak meg, eltérően határozzák meg az ún. alap bűncselekmények körét és eltérnek a bűncselekmény alanyainak körében.

6. Általános szabály, hogy a pénzmosás megvalósításához szükséges egy alapbűncselekmény elkövetése is, amelyből származó bűnös vagyont a pénzmosás során próbálják tisztára mosni, tehát a pénzmosás járulékos bűncselekmény, amely az előcselekményével „kéz a kézben jár”.

7. A fogalom tágabb értelemben vett értelmezése alapján minden olyan eljárást pénzmosásnak nevezhetünk, amelynek célja, hogy lehetetlenné teszi az illegálisan származó pénz eredetének azonosíthatóságát és azt legális forrásból származónak tünteti fel. Kriminálisztikai megfogalmazásban: A pénzmosás azt a tevékenységet jelenti, amely az illegálisan szerzett pénz azonosságát megváltoztatja, átalakítja úgy, hogy az legális forrásból származónak tűnjön és illegális forrása ne legyen azonosítható. A pénzmosás célja végső soron az, hogy a bevétel visszakerüljön ahhoz az egyénhez, akitől származott. A pénzmosás szükségszerű következménye majdnem minden jövedelmező bűncselekménynek, és szinte bárhol előfordulhat a világon.

3. 2. A pénzmosás folyamata

1. A pénzmosás folyamatával kapcsolatban a legelterjedtebb megközelítés a három fázisú (elhelyezés, rétegzés, integrálás) modell. A fázisok nem egymás után következnek, illetve nem minden esetben van meg mind a három, de „tisztá pénz”-t így lehet biztosan nyerni. A fázisok elkülönítése egyre nehezebb, mert a legalizálásban használt eljárások, technikák folyamatosan változnak, fejlődnek, egyre többször átfedésben vannak egymással, egyre nehezebb őket nyomon követni.

2. Az elhelyezés a pénzmosás legveszélyesebb szakasza, hiszen itt a kapcsolat még közvetlen a bűncselekménnyel és az elkövetőkkel is. Ezért is lehet ebben a szakaszban a legkönnyebben felderíteni a bűncselekményt. Az elhelyezés célja, hogy az illegálisan megszerzett készpénz elváljon és elkülönüljön az alapbűncselekménytől és fizikai értelemben a pénzügyi szervezetekhez vagy egyéb gazdasági szereplőkhöz kerüljön. Az elkövetők a pénzt olyan országba juttatják, ahol a pénz mozgása nem követhető, ilyenek például az off-shore országok.

3. Jellemző módja az elhelyezésnek, hogy az elkövetők sokszor számukra és a hatóságok számára ismeretlen (büntetlen előéletű), gyanútlan személyeket, ún. strómanokat, alkalmaznak arra, hogy a készpénzt kis részletekben, több banknál fizessék be, akik a befizetések végrehajtásáért jelentős honoráriumot kapnak. (Tevékenységük során a megbízók felügyelet alatt tartják őket, hogy a befizetésre átadott pénzösszegeket valóban a rendeltetési helyükre juttassák el.) E módszer alkalmazása során a pénzt átadó személy vagy képviselője akkor is anonim marad, ha a befizetést végző személyt azonosítják.

További elhelyezési módok a nagy pénzforgalommal járó tevékenységek, ilyenek például a kaszinók, éttermek, áruházak. Ilyen esetben a piszkos pénz vegyesen van jelen a tiszta pénzzel így beazonosítása igen nehéz, hiszen a piszkos pénzt el lehet számolni az üzlet bevételeként.

4. A mosásra váró jövedelmeket olyan fedő vállalkozások mögé rejtik, melyek tulajdonosai, ügyvezetői minden törvényt és egyéb jogszabályt a legmesszemenőbben betartanak. Így az itt keletkezett nyereséget, mint törvényes, adózott jövedelmet tudják kivenni a vállalkozásokból.

5. Előfordul olyan eset is, hogy kifejezetten pénzmosásra hoznak létre vállalkozásokat, ilyen esetben a névleges tulajdonos ismét egy stróman, akinek semmi köze nincs a bűncselekményhez. Neki csak annyi a feladata, hogy a céghez a nevét adja, illetve a jogszabályoknak megfelelően eleget téve rendben legyen minden a papírok között. Elterjedt módszer, hogy a bűncselekményből származó jövedelmet értékálló vagyontárgyakra költsek ilyenek, pl.: az ingatlanok, drágakő, ékszer.

6. Ez az illegális bevételek forrásaiktól való különválasztást jelenti különböző pénzügyi tranzakciókkal, s célja a bevételek forrásának elrejtése, elbújtatása, az anonimitás biztosítása. Ennek során a bűncselekményekkel szerzett vagyont oly módon törekednek elválasztani a forrástól, a bűncselekményben résztvevő személyétől illetve személyektől, hogy végül rá/rájuk ne lehessen következtetni. A leggyakrabban használt módszer az elektronikus átutalás, amely napi 24 órán át igénybe vehető. Tehát az átutalások végcélja a legtöbb esetben egy off-shore ország. A banki műveletek egymásra épülését nevezzük rétegződésnek. Itt is alkalmazható módszer a fiktív gazdasági társaságok, személyek felhasználása.

7. Szokványos módszer a jövedelem forrásának álcázása, a bevétel jellegének megváltoztatása, valamint az, hogy olyan helyre teszik azt át, ahol kevésbé kelt feltűnést. A bűnös módon megszerzett vagyont ennél a mozzanatnál áramlik vissza a gazdaságba, ilyenkor a legnehezebb kimutatni azt, hogy a vagyont melyik része származik bűncselekményből. Ha a pénzmosó már eddig a fázisig eljutott „hátradőlhet”, mert igen kicsi a lebukásveszély. Itt már tud magyarázatot adni, hogy a vagyongyarapodás milyen tevékenységből származik. Nagyon divatos módszer az anonim társaságok létrehozása, a világ azon területein, ahol a banki titokvédelem nagyon kemény szabályozás alá esik. Ilyen esetben lehetővé válik, hogy a tisztára mosott bevételt saját maguknak hitelként nyújtsák egy legális tranzakcióban odáig menve, hogy saját maguknak hitel után kamatot is fizethessenek. Jellemző még a hamis export és import számlák felhasználása, melyeknek a leszállított árut nagymértékben

felértékelik, viszont ezek a számlák igazolják később a pénzügyintézetnél elhelyezett összegek forrását. Az integrálás történhet az első kettő fázis után is, de előfordul olyan eset is amikor közvetlenül a bűncselekményből származó bevételt a legális gazdaságba integrálják be azonnal. Ez történhet úgy, hogy többletbevételeként könyvelik el egy gazdasági társaságba, így a könyvelés meghamisítása után lesz legális és adózott bevétel.

3. 3. Pénzmosással kapcsolatos tapasztalatok

1. A bűncselekmények elkövetéséből származó jövedelem hatalmas mennyisége arra készteti a bűnözőket, hogy annak tisztára mosása során a gazdasági tevékenységek és tranzakciók költségeit is beleszámítva jóval többet áldozzanak az extra profitjukból. Mindezt azért teszik, mert a költségekkel csökkentett, a pénzmosást követő érték még mindig jelentős, ráadásul legális bevételként és jövedelemként lehet feltüntetni, amely ezeket a fáradozásokat kárpótolja. Amennyiben a legális eredettel bíró pénzt visszaforgatták a gazdaságba, a rengeteg pénzügyi és gazdasági manőver után az időben előrehaladva már tényleg követhetlenné válik, hogy hol vált el egymástól a legális és illegális befektetett pénz. Nem csoda, hogy a világ minden táján az egyik legnehezebben bizonyítható bűncselekmény a pénzmosás. Ha az alapbűncselekmény miatt még nyomozást is elrendelnek, nem biztos, hogy össze tudják kapcsolni a pénzmosással, nem beszélve arról, hogy célzatos bűncselekményről van szó.

2. A pénzmosással kapcsolatos eddigi tapasztalatok alapján 10 és 40% közé teszik azt a mértéket, amelyet a pénzmosás lebonyolítása során veszteségként jelentkezik. Ráfordítást és költséget emészt fel, hogy a pénzmosást minden részletében megtervezzék, kivitelezék, de kárpótlásul a megmaradt összeg busásan kárpótolja az igazi hasznot, a „legális” pénzt.

3. Miért is szükségesek ezek a bonyolult folyamatok? Miért válhatott a pénzmosás a bűnözés egyik iparágává? Kezdetben a bűncselekményből történő pénzszerzés és a „piszkos” pénz mosása megvalósulhatott egy országon belül (pl.: USA, Al Capone szeszcsempészeti és mosodahálózata), azonban a bűnözés időközben nemzetközivé vált.

4. Vegyünk egy egyszerűen átlátható fiktív példát. Afganisztánban előállítanak kábítószer, amit törökök szállítanak át Hollandiába, ahol megtörténik az értékesítése és az „áru” ellenértékeként maga a készpénz jelentkezik. Ebből a pénzből kell kifizetni az afganisztáni előállítókat, a török szállítókat, valamint innen kell a nyereséget eljuttatni az USA-beli bűnszervezeti vezetőknek, akik mint tisztas üzletemberek a nyereségből

kívánják növelni egzisztenciális, gazdasági és politikai hatalmukat és pozíciójukat. Az egész folyamatot úgy kell kivitelezni és feltüntetni, hogy maga a folyamat a hatóságok (minden érintett ország tekintetében) előtt rejtve maradjon, és ami nagyon fontos: olcsó, gyors és titkos legyen. Ezen kívánalmak teljesülését csak a pénzügyi tranzakciók tudják biztosítani, illetve bizonyos korlátok között más módszerek is, például a gyémántkereskedelem (tekintve azt, hogy egy zsebben mekkora értékű gyémánt vihető át egyik országból a másikba).

5. A pénzmosási technikák bemutatásával és a bűncselekménnyel kapcsolatos statisztikák vizsgálatával megállapítható, hogy a számok nagysága riasztó és megkérdőjelezhető azok valóság alapja is, hiszen a szervezett bűnözés bevételeit megbecsülni nehézkes, mivel mindig csak abból lehet kiindulni, hogy hány ilyen csoport került adott időszakban felderítésre és azok mekkora vagyona tettek szert és ehhez az összeghez adják hozzá a látenciának megfelelő pénzmennyiséget. Az azonban mindentől függetlenül biztos, hogy a különböző módszerekkel becsült, prognosztizált összegek nagysága minimum 1000 milliárd, maximum 3000 milliárd dollár éves szinten, és ha csak a kedvezőbb becslést nézzük, már akkor is érthető a pénzmosás elleni küzdelem kiemelt jelentősége.

6. A bűncselekménnyel kapcsolatos számadatok már önmagukban indokolják a pénzmosás elleni küzdelem fontosságát, azonban annak hatása még szükségesebbé teszi azt, hogy a jogalkalmazók előtérbe helyezték e téren kifejtett tevékenységüket. A pénzmosás ugyanis kártékony hatással van a pénzügyi, piaci szférára, ahol az egyensúly kerül veszélybe, ezáltal a „becsületes” szereplőket is belekényszeríti illegális tevékenység folytatásába, továbbá a banki szférára, az ügyfél oldaláról, akinek bizalma megrendül abban a szolgáltatóban, amely pénzmosókkal üzletel, és tovább indukálja a szervezett bűnözőket újabb bűncselekmények elkövetésére.

7. A fentiek tekintetében tehát elmondható, hogy a pénzmosás elleni küzdelem célja: megakadályozni, hogy ez az összeg a legális gazdasági szférába bevonuljon, ott felborítsa a gazdasági egyensúlyt; megakadályozni annak újbóli felhasználását még súlyosabb bűncselekmények elkövetéséhez; ezúton is információkat szerezni az alapbűncselekményekről, illetve annak elkövetőiről is továbbá megvédeni a pénzügyi

szolgáltatókat attól, hogy őket használják fel a pénzmosáshoz, hiszen ez rontja üzleti hírnevüket, amelyből élnek.

8. A pénzmosás, mint jelenség illetve a pénzmosás elleni küzdelem jelentősége, megítélése 2001-s esztendőben, alapjaiban változott meg hazai és nemzetközi viszonylatban is a szeptember 11-én bekövetkezett terrortámadásokat követően. A bűncselekmény háttérének – alpbűncselekménynek – eddig a szervezett, szervezett jellegű bűnözést tekintették, amely képes arra, hogy olyan mennyiségű bevételhez juttassa az elkövetőket, amelyet már szükséges legalizálni ahhoz, hogy felhasználhassák, elkölthessék; mára azonban a pénzmosás háttérében – előcselekményként? – megjelent a terrorizmus. Középpontba került egy olyan tevékenység, amely közvetlenül és súlyosan veszélyeztetheti mindannyiunk életét, környezetünket, még olyan országokban, helyszíneken is, amelyeknek valójában semmi köze a terrorizmushoz, vallási háborúkhöz, hiszen a terroristák célja a figyelemfelkeltés.

9. A megítélés megváltozását, a helyzet súlyosságát igazolja a nemzetközi szervezetek szinte pánikszerű jogalkotási és ellenőrzési tevékenysége, illetve a terrorizmus finanszírozásának, mint bűncselekménynek megjelenése a nemzetközi jogi normákban. A jogalkotási folyamat felgyorsult az Európai Unióban, ahol az első pénzmosás megelőzésével és megakadályozásával foglalkozó direktíva (91/308 EC) módosításának gondolata már 1998-ban felmerült és a tervezetek érintették a bejelentésre kötelezettek, továbbá az alpbűncselekmények körét is.

10. A tagállamok viszont nem tudtak egyezsége jutni, hiszen egyes szakmák – jogászok, közjegyzők – rendre lobbiztak sikeresen saját érdekeik mellett, mivel nem akartak a bejelentésre kötelezettek közé kerülni, féltve titoktartási kötelezettségük sérülését.

11. A tanács döntésképtelenségét a terrortámadások oldották fel, melyet azonnal követett a nemzetközi fellépés a terrorizmus ellen, de ez a közös fellépés már nem szorítkozott a terrorista-gyanús személyek, konkrét szervezetek felderítésére, esetleg likvidálására, hanem megcélozta a terrorizmus finanszírozásának felderítését, szankcionálását is, amely azt jelentette, hogy a pénzmosás körbe sorolta e tevékenységet. (A jelenség egyébként „fordított pénzmosás”, hiszen itt sokszor legális

pénzeszközöket használnak fel bűnös célra, míg a „klasszikus pénzmosás” során bűnös pénzeket legalizálnak.)

12. A tagállamok megegyezését a pénzmosás fokozódó veszélye – közös valuta bevezetése – és a terrorizmus közelsége alapozta meg és 2001. december 4-én a tagállamok elfogadták a legszigorúbb javaslatot és 2001/97/EC számon módosították az I. direktívát. A joganyag újra meghatározza az alpbűncselekmények körét, és azt mondja, hogy a Bécsi Egyezményben említett bűncselekmények (kábitószerrel kapcsolatos deliktumok), a szervezett bűnözés, legalább a súlyos csalás, korrupció és egyébként minden szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény alpbűncselekménye lehet a pénzmosásának.

13. Kiszélesíti a bejelentésre kötelezettek körét és a pénzügyi intézmények mellett ide sorolja a könyvelőket, könyvvizsgálókat, adótanácsadókat, ingatlankereskedőket, jogászokat, közjegyzőket és a nagy értékű ingóságokkal, mint nemesfémekkel, műkinccsel kereskedőket, aukciós házakat, kaszinókat. A jogászokat – ügyvédeket – nem terheli bejelentési kötelezettség, ha „igazságszolgáltatási tevékenységet” folytatnak, ha védelmet vagy képviselést látnak el az igazságszolgáltatás kapcsán. A pénzmosás elleni nemzetközi fellépés alapja éppen a jelenség nemzetközivé válása.

3.4 A pénzmosás megelőzésével és megakadályozásával foglalkozó nemzetközi egyezmények és szervezetek

1 A pénzmosás elleni küzdelem legfontosabb dokumentuma a FATF Negyven Ajánlása. Az ellenintézkedések fejlődésére válaszul a pénzmosás módszerei és technikai is átalakulnak. Az utóbbi évek során a Pénzügyi Akciócsoport (Financial Action Task Force (FATF)) a különféle eljárások egyre kifinomultabb kombinációit észlelte. Ezek közé tartozik például a jogi személyeknek az illegális jövedelmek valódi tulajdonlása és kontrollja elfedése érdekében történő növekvő mértékű bevonása, valamint a bűncselekményekből származó pénzek tisztára mosásában a megfelelő szakemberek tanácsainak fokozódó igénybe vétele. E tényezők, továbbá a FATF Non-Cooperative Countries and Territories (nem együttműködő országok és területek) elnevezésű folyamata során felhalmozott tapasztalatok és számos nemzeti és nemzetközi kezdeményezés együttes hatására a FATF felülvizsgálta és a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása ellen folytatott küzdelem új, átfogó rendszerévé alakította át Negyven Ajánlását. A FATF most a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemben működtetett nemzeti rendszereknek a FATF Ajánlásaival való összhangba hozása és az itt leírt intézkedések hatékony és eredményes megvalósítása érdekében a szükséges lépések megtételére kér fel minden országot.

2. A Negyven Ajánlás átdolgozásához szükséges felülvizsgálati folyamat hosszadalmas munkát igényelt, amelyben a FATF tagjai, a tagokon kívüli szervezetek, megfigyelők, a pénzügyi és más érintett szektorok képviselői és minden érintett vagy érdeklődő fél egyaránt részt vehetett. Ez a konzultációs folyamat rendkívül nagy mennyiségű és széles körű ismeretek, adatok és információk rendelkezésre bocsátásával segítette az átdolgozással járó munkát.

3. Az átdolgozott Negyven Ajánlás a pénzmosás mellett immár a terrorizmus finanszírozására is érvényes, és a Terrorizmus Finanszírozására vonatkozó Kilenc Különleges Ajánlással (Nine Special Recommendations on Terrorist Financing) együttesen hatásosabb, átfogó és következetes intézkedésekből álló keretrendszert

biztosít a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem céljaira. A FATF tudja, hogy a különböző országok a különféle jogi és pénzügyi rendszerek igen széles választékát alkalmazzák és működtetik, így a közös cél megvalósításához - különös tekintettel a részletkérdésekre - nem vezethetők be azonos intézkedések. Az Ajánlások ennek megfelelően minimális cselekvési normákat határoznak meg az egyes országok számára, hogy a saját körülményeik és alkotmányos kereteik szerint meghatározott részletes intézkedéseket ezek figyelembe vételével hajtsák végre. Az Ajánlások kiterjednek minden, az egyes nemzeti rendszereknek a saját büntetőjogi igazságszolgáltatási és szabályozói rendszereiken belül alkalmazandó megoldásra és végrehajtandó intézkedésre; a pénzügyi intézmények és bizonyos további vállalkozások és egyes hivatások képviselői által végrehajtandó megelőző intézkedésekre, továbbá a nemzetközi együttműködésre.

4. A FATF eredeti Negyven Ajánlása a 1990-ben került kidolgozásra a pénzügyi rendszereknek a kábítószer-kereskedelemből származó pénzek tisztára mosásával foglalkozó személyek általi, törvényellenes kihasználása elleni küzdelem kezdeményezéseként. Az Ajánlások első átdolgozására 1996-ban került sor, a pénzmosás különféle válfajai és megoldásai fejlődésének tükrözéseként. Az 1996. évben kialakított Negyven Ajánlást több mint 130 ország fogadta el és jelenleg az Ajánlások alkotják a nemzetközi pénzmosás elleni küzdelem alapnormáját. Az Ajánlások utoljára módosított szövegét 2012-ben publikálták.

5. A 2001. év októberében a FATF a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre is kiterjesztette tevékenységi körét, és e tekintetben a Terrorizmus Finanszírozása elleni Kilenc Különleges Ajánlás kialakításával igen fontos lépést tett. Az Ajánlások a terrorista cselekmények és a terrorszervezetek finanszírozása elleni küzdelemre irányuló intézkedéseket tartalmazzák, és a Negyven Ajánlás kiegészítőiként működnek.

6. A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem egyik kulcsfontosságú eleme az egyes országok rendszereinek a szóban fogó nemzetközi normák szempontjából történő monitorozása és értékelése szükségessége. A FATF és a FATF-jellegű regionális testületek által folytatott kölcsönös értékelések és az IMF és a Világbank által folytatott felmérések/értékelések létfontosságú mechanizmusnak

tekintendők a FATF Ajánlások minden ország által történő hatásos megvalósításának biztosításában.

7. A pénzmosás már a korábbi időkben is jelen volt, de igazából a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények világméretű elterjedésével vált jelentőssé, tekintettel arra, hogy az említett bűnözésből származó igen magas összegű illegális jövedelmet valahogy legalizálni kellett az elkövetői csoportoknak.

3.5 A pénzmosással kapcsolatos hazai szabályozás áttekintése

1. Magyarországon a Csemegi-kódex a csempészet bűncselekmény vonatkozásában említette az abból származó előny bűnös eredetének leplezésére irányuló tevékenységet, de a pénzmosás elnevezést még nem használta. Ezt követően az 1843. évi törvényjavaslat súlyos szankciót rendelt alkalmazni azzal szemben, aki „valamely büntett által szerzett vagyont, tudva hogy az büntett által szerzett, mástól szándékosan átvesz és elrejt...”. A XX. században – amikor nemzetközi szinten már jelen volt a pénzmosás – nálunk még az 1970–1980-as években sem beszélhetünk pénzmosásról, mivel Magyarországon hiányzott a megfelelő kétszintű bankrendszer, illetve a forint nem volt konvertibilis. Akkoriban hazánk pénzmosás szempontjából nem számított célország, a bűncselekmény maga csak az 1989-es rendszerváltást követően nyert értelmet, amikor az ország határait kinyitották és mind a külföldi tőke, mind a szervezett bűnözői körök megtalálták a saját befektetési lehetőségeit itthon.

2. Magyarország végül az Európai Közösséggel kötött és 1994-ben hatályba lépett Társulási Szerződés 86. cikkében vállalt arra kötelezettséget, hogy minden lehetséges erőfeszítést megtesz, a jogalkotási feladatokat ellátja annak érdekében, hogy a pénzmosás büntetni rendelt elkövetési magatartás legyen.

3. A fenti folyamatnak köszönhetően megalkották Magyarország első pénzmosás elleni jogszabályát, a „A pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról” szóló 1994. évi XXIV. törvényt és a végrehajtásáról szóló 74/1994. Kormányrendeletet, továbbá sor került a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényben a pénzmosás bűncselekményének meghatározására és szankcionálására.

4. A nemzetközi elvárásoknak ugyanakkor voltak fennakadásai is. Annak ellenére, hogy hazánk csatlakozott „A pénzmosásról, a bűncselekményből származó dolgok felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról” szóló, Strassbourgan, 1990. november 8-án elfogadott Egyezményhez, amelynek kihirdetéséről a 2000. évi CI. törvény rendelkezett, 2001. júniusban mégis felkerültünk a Pénzügyi Akciócsoport (FATF)

pénzmosási „feketelistájára”, a Nem Együttműködő Országok és Területek közé a bemutatóra szóló és jelíges anonim takarékbetétkönyvek és értékpapírok, a hatalmas volumenű készpénzforgalom, valamint a pénzváltási tevékenység szabályozatlansága miatt.

5. A felvetett problémákra és a 2001. szeptember 11-i tragikus esemény miatt alkották meg „A terrorizmus elleni küzdelemről, a pénzmosás megakadályozásáról szóló rendelkezések szigorításáról, valamint az egyes korlátozó intézkedések elrendeléséről” szóló 2001. évi LXXXIII. törvényt. A jogszabály a FATF által leírt hiányosságokat és problémákat igyekezett kiküszöbölni. A törvény rendelkezései alapján minden hitelintézet köteles a 2002. június 30-át követően névre szólóvá átalakított, 2 millió forintot elérő vagy meghaladó összegű takarékbetétek esetén az ügyfél azonosító adatait megküldeni az Országos Rendőr-főkapitányságnak a pénzmosás megelőzése és megakadályozása céljából. 2005. január 1-jét követően a nem névre szóló takarékbetét csak az ügyfél írásbeli kérelmére és az ORFK jóváhagyásával alakítható át névre szólóvá. Ugyanilyen szabályozás vonatkozik az értékpapírok vonatkozásában („Az értékpapírok forgalomba hozataláról, a befektetési szolgáltatásokról és az értékpapír-tőzsdéről” szóló 1996. évi CXI. törvény módosításával), amelynek megfelelően értékpapírt sorozatban kibocsátani és nyilvánosan forgalomba hozni csak névre szólóan lehet. Ezen felül 2002. január 1-jét követően kizárólag hitelintézet és a hitelintézet ügynöke kaphat a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletétől engedélyt pénzváltási tevékenység végzésére. A bevezetett intézkedéseknek köszönhetően Magyarország 2002. júniusban lekerült a fenti listáról és hazánk pénzmosás elleni törekvései azóta is pozitív megítélésűek a nemzetközi szervezetek részéről.

6. A büntető jogszabályok módosításáról szóló 1994. évi IX. törvény 23. §-a 1994. május 15-i hatállyal, 303. §-ként iktatta be a pénzmosást a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvénybe, a gazdasági bűncselekmények, azon belül is a gazdálkodási köteleességeket és a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmények közé. A 2012. évi C. törvény külön fejezetben rendelkezik a pénzmosás cselekményéről.

7. A törvényhely a pénzmosást elsősorban az EU Direktívában szereplő embercsempészség, kábítószerrel visszaélés bűncselekményekből eredő illegális jövedelem, illetőleg a nemzetközi jogi kötelezettség megszegésével összefüggésben

keletkezett javak tisztára mosására fókuszál. Magyarország első pénzmosási tényállása csak a más által elkövetett bűncselekményből származó pénz mosását büntette, és az elkövetési magatartások köre is lényegesen eltért a mai szabályozástól. Problémaként jelentkezett, hogy a fenti bűncselekmények száma viszonylag alacsony volt abban az időben, és a szinte hagyományosnak mondható gazdasági és vagyoni elleni bűncselekmények, amelyek elkövetési értéke messze meghaladta a konkrétan megnevezett cselekményekét.

8. A pénzmosás tényállásának bevezetésével természetesen megjelentek a külső kezdeményezők támadásai, amelyekben a banktitokra vagy magántitokra hivatkozva az Alkotmánybírósághoz fordultak. A taláros testület a határozatában kifejtette a pénzmosás fontosságát, amely olyan tényező, hogy az Alkotmányban biztosított alapjogok korlátozását is lehetővé teszi, ráadásul nemzetközi kötelezettség is ezt várja el Magyarországtól.

9. A magyar jog vizsgálata folyamán fontos a pénzmosást a hozzá legközelebb álló két bűncselekménytől, a bűnpártolástól és az orgazdaságtól elhatárolni. Ha az előcselekmény és a járulékos bűncselekmény elkövetője ugyanaz a személy, akkor csak pénzmosás megállapítására van lehetőség, az orgazdaság és a bűnpártolás ugyanis csak a más által elkövetett bűncselekményekből származó dologra vonatkozó elkövetési magatartás kapcsán merülhet fel. Más által megvalósított bűncselekmény esetén a pénzmosásról csak akkor lehet szó, ha a bűncselekményből származó dolgot gazdasági tevékenység gyakorlása körében felhasználják, vagy vele összefüggésben pénzügyi vagy bankműveleteket végeznek. Minden más esetben csak a bűnpártolás vagy az orgazdaság megállapítására van lehetőség.

10. Kérdésként merül fel, hogy megállapítható-e a pénzmosás abban az esetben is, ha az elkövető az orgazdaság tényállásában szereplő kilenc előcselekmény valamelyikéből származó dolog elidegenítésében úgy működik közre, hogy a dologgal összefüggésben valamilyen pénzügyi vagy bankműveletet végez, és a dolog értéke különösen jelentős (azaz ötszázmillió forintnál nagyobb), vagy a bűncselekményt különösen nagy értékre (ötvenmillió forintnál nagyobb értékre) üzletszerűen követik el. Ebben az esetben szóba jöhet a pénzmosás minősített esete (a büntetési tétel kettőtől nyolc év), illetve megállapítható az orgazdaság legsúlyosabban minősülő esete is (a büntetési tétel öttől

tíz év). Véleményünk szerint ebben a speciális esetben (és csak ebben az esetben!) a két tényállás konkurálásából az orgazdaság kerül ki győztesen, azaz csak orgazdaság megállapítására látunk lehetőséget, a magasabb büntetési tételre tekintettel.

11. A pénzmosás elleni küzdelem és a pénzmosással kapcsolatos eljárás alaköveit „A pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 1994. évi XXIV. törvény határozta meg. Az idő előrehaladtával látszott, hogy a bejelentésre kötelezettek körét ki kell szélesíteni, ezért a második, szintén „A pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról” szóló 2003. évi XV. törvény kiterjesztette ezt a feladatokat más szolgáltatókra is.

12. A jelenleg hatályos, „A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról” szóló 2007. évi CXXXVI. törvény (a továbbiakban Pmt.) már a nemzetközi elvárásnak is eleget tett azzal, hogy a terrorizmus finanszírozását is beemelte a törvény címébe.

13. Mindhárom törvény előkészítésénél figyelembe kellett venni az Európai Unió pénzmosással kapcsolatos I., II. és III. Direktíváját.

3.6 A pénzmosás bejelentésével kapcsolatos technikai kérdések

1. A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény (Pmt.) intézményi szabályozása és eljárásrendje tekintetében a Pmt. rendelkezései egységes rendszerben mutatják az ügyfél-átvilágítási és a bejelentési feladatokat, amelyek nemcsak pénzmosásra utaló adat, tény vagy körülmény esetén terheli bejelentésre kötelezett a szolgáltatókat, hanem a terrorizmus finanszírozására esetén is.

2. A hatályos jogi szabályozás alapján a Pmt. hatálya alá tartozó szolgáltatók kötelesek a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló gyakorlati belső szabályzatuk elkészítésére. Az ehhez szükséges mintaszabályzatok és útmutatók szabadon letölthetőek a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (Felügyelet) honlapjáról. A szolgáltató a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésével és megakadályozásával összefüggő belső eljárásrendjét, valamint az azok részét képező egyes elemeket, feladatokat a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembevételével, továbbá az intézmény által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival, kiterjedtségével, összetettségével és kockázataival összhangban alakítja ki és működteti. A Felügyelet a belső szabályzatot abban az esetben hagyja jóvá, ha az tartalmazza a Pmt. végrehajtására kiadott PM rendeletben nevesített kötelező tartalmi elemeket és jogszabállyal nem ellentétes. A hivatkozott 35/2007 (XII.29.) PM rendelet taxatív felsorolja azokat a szempontokat, amelyek alapján a belső szabályzat vonatkozásában a kötelezően figyelembe veendő tartalmi elemeket sorolja fel.

3. Magyarországon, az első pénzmosás elleni jogszabály, „A pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról” szóló 1994. évi XXIV. törvény, illetve a második, szintén „A pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról” szóló 2003. évi XV. törvény alapján a Nemzeti Nyomozó Iroda (korábban Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatóság) Gazdaságvédelmi Főosztály Pénzmosás Elleni Osztály (PEO) fogadta, elemezte, ellenőrizte, szükség szerint titkos nyomozást, vagy büntetőeljárást indított a

bejelentésben kötelezett szolgáltatóktól érkezett pénzmosás gyanús bejelentések alapján. Emellett a PEO a Pénzügyi Hírszerző Egység (Financial Intelligence Unit – FIU) szerepét töltötte be Magyarországon.

4. A bejelentésekkel kapcsolatos szűrő-kutató munkát 2004. június 20-tól az Országos Rendőrfőkapitány 17/2004. számú, és Országos Rendőrfőkapitány Bűnügyi Helyettesének 5/2004. számú Intézkedésében meghatározottak szerint végezte a PEO, ezt megelőzően, a két vezető által még 1995-ben kiadott utasítások alapján folyt a munka.

5. A PEO saját hatáskörben el tudta rendelni a nyomozást az adott pénzmosás gyanújára okot adó bejelentésben megállapítható alaphüncselekmény vonatkozásában, így az információk egy kézben futottak össze. Már említésre került, hogy a pénzmosás gyakran kapcsolódik szervezett bűnözéshez, az NNI pedig a bűnüldözés szinte minden területén érdekelt egységeivel hatékonyan koordinálta ezen bűnözői csoportok felderítését.

6. Amennyiben vidéken történt, vagy történhetett az alaphüncselekmény, a PEO a megyei rendőr-főkapitányságoknak küldte meg a tájékoztatást a pénzmosás gyanújáról. A területi rendőri szervek pedig eldöntötték, hogy titkos információgyűjtést rendelnek el, vagy nyílt nyomozást indítanak. Az osztály saját kezdeményezésére, vagy más hatóság (pl. korábbi vám-, illetve adószervek, NBH, más rendőri egység stb.) jelzése és megkeresései alapján is elrendelt titkos információgyűjtéseket, illetve indított büntetőeljárásokat pénzmosás miatt tett feljelentések alapján.

7. A PEO-nak volt egy másik kötelezettsége, amely a FATF által meghatározott „feketelista” kritériumaiban fontos helyet foglalt el, ez pedig az anonim takarékbetétek nevesítésével kapcsolatos véleményezési eljárás. A „Takarékbetétről” szóló 1989. évi 2. tvr. 15/A. § alapján: „A pénzmosás megelőzése érdekében a hitelintézet a kétmillió forintot elérő vagy azt meghaladó összegű nem névre szóló takarékbetétet a betétes, illetőleg a kedvezményezett írásbeli kérelmére és az ORFK jóváhagyásával alakíthatja át névre szólóvá.” Ez abban az esetben is irányadó, ha „... a kérelmező több olyan betétnevesítést kezdeményez, amelyek értéke egyenként nem, de együttesen eléri vagy meghaladja a kétmillió forintot. A PEO a jóváhagyást pénzmosás megalapozott gyanúja esetén tagadhatta csak meg. Amennyiben a PEO a kérelem benyújtását követő nyolc

munkanapon belül a hitelintézetet nem értesítette a pénzmosás megalapozott gyanújáról, a jóváhagyást megadottnak kellett tekinteni.

8. A PEO a fenti tevékenységét 2007. december 15-ig végezte, ettől az időponttól kezdve a hatályos Pmt., valamint a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (korábban Vám- és Pénzügyőrség) hatáskörébe utalta a fenti bejelentések vizsgálatát és a pénzmosással kapcsolatos nyomozati hatáskört.

9. Meg kell azonban jegyezni, hogy a Magyar Rendőrség továbbra is jogosult pénzmosás bűncselekmény gyanúja esetén nyomozást elrendelni, amennyiben az annak alapjául szolgáló ún. „alpbűncselekmény” rendőrségi hatáskörbe tartozik. Egyébiránt jelenleg is több eljárás van folyamatban pénzmosás miatt.

10. Hazánkban jelenleg a pénzmosással kapcsolatos feladatokat a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bűnügyi Főigazgatóság Pénzügyi Információs Főosztálya látja el, vagyis a Pmt. 3. § 1) pontja alapján a fent szerv a *„pénzügyi információs egységként működő hatóság: a pénzügyi információs egység feladatait ellátó, a vámhatóság külön jogszabályban meghatározott szervezeti egysége;”*, tehát a magyar Financial Intelligence Unit (FIU).

11. A büntetőjogon kívül léteznek jogszabályok, amelyek szankciókat határozhatnak meg. Ezek a hátrányos intézkedések éppúgy megroppanthatják anyagilag a pénzmosást elkövetőket, mint a büntetőjogi eszközök.

12. A pénzmosás elleni magyar hatályos jogszabályok megalapozottak, a nemzetközi elvárásoknak a legteljesebb mértékben megfelelnek. A szabályrendszer gyakorlatba történő átültetése – ahogy a legtöbb országban – kisebb-nagyobb nehézségekbe ütközik. A pénzmosás ugyanis nagyon nehezen felderíthető, és főleg bizonyítható bűncselekmény. Sokszor az alpbűncselekmény sem jut a hatóságok tudomására, ha pedig a pénzmosás gyanúja felmerül, meg kell keresni a hozzá tartozó előcselekményt.

13. Az elkövetők egyre kifinomultabb eszközökkel próbálják a bűncselekményből származó bevételeket tisztára mosni, emellett manapság számos legális vállalkozás

keretében hajtják végre a pénzmosást, a bűnös és a törvényes pénz szétválasztásának problematikája is a nyomozó hatóságokra hárul.

14. Ugyanakkor a büntetőjogi eszközök alkalmasak arra, hogy a pénzmosással foglalkozó személyek ellen fel lehessen lépni, azonban még mindig nem a szabadságvesztés büntetés a legfőbb megelőző erő, hanem a pénzmosás végtermékének, az illegális pénznek az elvonása vagyonvisszaszerzés keretében, mivel: „Nem kevés szakember véli úgy, hogy a szervezett bűnözés elleni küzdelem a szervezett bűnözés anyagi bázisának az elvonása révén lehet csak hatékony.”

15. A pénzmosás esetében nem beszélhetünk olyan értelemben sértetről, mint például a vagyon elleni bűncselekmények körében, ezen kívül általában a megvalósítás során az elkövetőn túl más személyek is profitálnak a vagyoni előnyből, amit vagy megélhetésre fordítanak, vagy gazdasági tevékenységbe fordítják, esetleg nagy értékű, nemesfémvásárlással biztosítják be a jövőjüket, hiszen a legutóbbi felmérések szerint a nemesfémek közül is az aranyból készült tömbök, lemezek és ékszerek forgalma jelentősen megnövekedett.

16. Szerencsésnek lehet mondani, hogy Magyarországon viszonylag alacsony a pénzmosással kapcsolatos büntetőeljárások száma. A becslések szerint azonban mintegy 15 milliárd dollárnyi pénzt moshatnak tisztára Magyarországon egy év alatt, legalábbis Sors László, a Nemzeti- Adó és Vámhivatal (NAV) bűnügyi elnökhelyettese szerint, aki elmondta, hogy komoly paradigmaváltásra volt szükség a magyar bűnüldöző szervek részéről, hogy az ilyen bűncselekménytípust megfelelő módon üldözni tudják. Tavaly mindössze nyolc vádemelés született ilyen ügyben, idén pedig már több tucatnyi. A közhiedelemmel ellentétben a pénzmosás háttérében általában nem kábítószer-kereskedelem vagy prostitúció, hanem gazdasági bűncselekmény áll. Fontos az állampolgári bejelentéseket ösztönözni, tavaly például hétezer bejelentés érkezett a NAV-hoz, főleg a bankszektorból. Magyarországon a pénzmosás háttérében általában adócsalás, sikkasztás és hűtlen kezelés áll; az elkövetők között gyakran strómanokat és külföldi állampolgárokat találunk.

17. Természetesen a látencia magas fokú ezen bűncselekmény vonatkozásában, de a hazai pénzintézetek forgalma elmarad az USA-beli és az európai uniós átlagtól, ehhez

képest azonban a pénzmosás elleni jogszabályok fejlettek és szigorúak. Az éberséget meg kell őrizni, mivel a fejlett világ országainak bankrendszerének fel- és kihasználásával állandóan új technikák jelennek meg, amelyek megkövetelik a hazai szabályozás módosítását és a nemzetközi kötelezettségek teljesítését.

4. A tézisekben felhasznált szakirodalom

- 1) Dr. Gál István László: A pénzmosás elleni küzdelem közgazdasági és büntetőjogi kérdései, PhD értekezés
- 2) Donato Masciandaro: Global Financial Crime Terrorism, Money Laundering and Offshore Centres Ashgate Publishing Company, USA, 2004.
- 3) Raffaella Baroni -Donato Masciandaro Organized crime, money laundering and legal economy: theory and simulations, European Journal of Law & Economics 2011
- 4) Elod Takats: A theory of "crying wolf": the economics of money laundering enforcement, Journal of Law, Economics & Organization, 2011
- 5) Patrick Moulette: Money laundering: staying ahead of the latest trends IN: Observer No. 220. April 2000
- 6) Peter Lilley: Piszkos ügyletek. A pénzmosás világa Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Rt., Budapest, 2001.
- 7) Steven Mark Levy: Federal Money Laundering Regulation (Banking, Corporate and Securities Compliance) New York, 2003. 1. fejezet
- 8) Mateusz Radomyski: What problems has money laundering posed for the law relating to jurisdiction?, Coventry Law Journal 2010
- 9) Jonathan Fisher: The anti-money laundering disclosure regime and the collection of revenue in the United Kingdom, British Tax Review 2010

Publikációs jegyzék

A) Külföldön megjelent publikáció

1) *Law Journal (University of Temesvar)*
Hallmarking

2) 2010. 10. 29. napján Temesváron tartott konferencia utókiadványa
Pénzmosás (Money Loundering)

B) Idegen nyelvű publikáció

3) *Studia Iuridica Carolensia 3.*
Law comparison

4) *Studia Iuridica Carolensia 4.*
The importance of praetor action measures

Magyar nyelvű publikáció:

5) *Jogelméleti Szemle*
2007/3
Peter Stein: A római jog Európa történetében (könyvismertető)

6) *Jogelméleti Szemle*
2007/4
Pokol Béla: A bírói hatalom (könyvismertető)

7) *Jogelméleti Szemle*
2008/2
Hans Kelsen jogtudománya (recenzió)

8) *Collega*
XI. évfolyam 2-3. szám 2007.
A jogász hivatás és a tudomány viszonya a középkorban (konferencia előadás szerkesztett változata)

9) *DIEIP 2011/3*
Pénzmosás a nemesfém kereskedelemben

10) Doktoranduszok I. Pécsi Találkozója (utókiadvány)
Gondolatok a pénzmosásról

11) JURA 2011/2.
Nemzetközi Szervezetek a pénzmosás vonatkozásában

Megjelentetésre elfogadott, megjelenés alatt álló publikációk:

12) ELTE ÁJK Jogelméleti Konferencia 2011. (utókiadvány)
Weber-i értékmentesség

13) Küzdelem a pénzmosás ellen

14) Gondolatok a pénzmosásról